

**กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม
ขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนทราย อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ***
**The process of making a participatory local development plan
of Donsai subdistrict administrative organization
Banpho District, Chachoengsao Province**

ภัทริกา วีระสอน **

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบและกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนทราย ศึกษาปัญหาอุปสรรคแนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรค และแนวทางพัฒนารูปแบบและกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม โดยใช้วิธีการวิจัยเอกสารและการวิจัยสนาม ในส่วนของการวิจัยสนามรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 คน ผลการวิจัยพบว่า มีการแต่งตั้งผู้แทนประชาชนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำแผน และยกเว้นการจัดประชาคมในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโคโรนา 2019 ตามแนวทางที่จังหวัดกำหนด ส่วนปัญหาอุปสรรคพบว่า

- 1) ในการประชุมประชาชนส่วนใหญ่ติดภารกิจ ประชาชนที่เข้าร่วมส่วนมากจะเป็นกลุ่มเดิมๆ
- 2) ปัญหาในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชนบางกลุ่มที่มีข้อจำกัดในด้านเทคโนโลยี
- 3) องค์การบริหารส่วนตำบลดอนทรายมีงบประมาณจำกัด
- 4) ประชาชนบางกลุ่มขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนกระบวนการจัดทำแผน แนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรค มีดังนี้ 1) ควรมีการจัดประชุมในวันเวลาที่เหมาะสม 2) ควรมีการประชาสัมพันธ์ในช่องทางที่หลากหลาย 3) บริหารจัดการด้านงบประมาณให้เหมาะสม 4) ควรจัดอบรมให้ความรู้ในขั้นตอนกระบวนการจัดทำแผนแก่ประชาชน และในส่วนแนวทางพัฒนารูปแบบและกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีดังนี้ 1) ควรเน้นการมีส่วนร่วมที่หลากหลายกลุ่ม 2) ควรมีช่องทางการเสนอปัญหาความต้องการที่หลากหลาย สะดวก รวดเร็ว ทันต่อสถานการณ์ 3) ควรมีหน่วยงานรับเรื่องโดยตรง

คำสำคัญ: กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น; รูปแบบ; การมีส่วนร่วม

* บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระเรื่อง กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนทราย อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

** นักศึกษาลูกศรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลจัดทำบริการสาธารณะตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งในการจัดทำบริการสาธารณะได้นั้นให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ และต้องสอดคล้องกับรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2560)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยการปกครองตนเองตามหลักการกระจายอำนาจ เพื่อจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะตามความต้องการของท้องถิ่นและประชาชน โดยอยู่ภายใต้การสนับสนุน กำกับดูแล ของส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 มาตรา 16 กำหนดให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2549, หน้า 5) โดยองค์การบริหารส่วนตำบลถือเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความสำคัญต่อท้องถิ่นเป็นอย่างมาก เนื่องจากอยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดโดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่ชนบท มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2562, หน้า 25-26)

การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2561 ซึ่งได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อใช้ประกอบในการจัดทำงบประมาณและเป็นแนวทางในการบริหารงานของท้องถิ่น โดยให้มีองค์กรจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น และคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น มีหน้าที่กำหนดแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น ร่วมจัดทำและพิจารณาร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น เสนอแนะแนวทางการพัฒนาและการแก้ไขปัญหาตลอดจนให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น และคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีหน้าที่ในการจัดทำร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับแนวทางที่คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นกำหนด (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2563, หน้า 4-5) โดยรูปแบบขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นต้องผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานและตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนโดยส่วนร่วมอย่างแท้จริง

องค์การบริหารส่วนตำบลดอนทราย อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา มีโครงสร้างการบริหารงานฝ่ายนิติบัญญัติและควบคุมฝ่ายบริหาร ประกอบด้วยสมาชิกสภาฯ ที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน จำนวน 7 คน ฝ่ายบริหารประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนราชการประจำ

ประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล กองคลัง กองช่าง กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมฯ และกองสวัสดิการสังคม มีพื้นที่จำนวน 11.76 ตารางกิโลเมตร มีเขตการปกครอง จำนวน 4 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น 2,996 คน การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนทราย ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2561 ผ่านรูปแบบและกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสนอปัญหาความต้องการเพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ผู้วิจัยในฐานะผู้ปฏิบัติงานเป็นพนักงานส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนทราย จึงมีความสนใจที่จะศึกษากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนทราย อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อศึกษารูปแบบและกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรค ตลอดจนแนวทางแก้ไขและแนวทางพัฒนารูปแบบ และกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาจะเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนทราย ต่อไป

วิธีดำเนินงานวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้การวิจัยเอกสาร (Documentary research) และการวิจัยสนาม (Field research) โดยผู้วิจัยลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างหรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Structured interview or Formal interview)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้ที่มิพบทบทเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนทราย อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา และกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัย สุ่มแบบเจาะจง จำนวน 10 คน ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบลดอนทราย จำนวน 1 คน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลดอนทราย จำนวน 1 คน บุคลากรผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จำนวน 4 คน และผู้นำชุมชนหรือบุคคลสำคัญที่มีบทบาทในชุมชนที่ นำเชื้อถือที่อาศัยในพื้นที่ตำบลดอนทราย อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 4 คน

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยเอกสารและการวิจัยสนาม ดังนี้

การวิจัยเอกสาร ผลการวิจัยพบว่า การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจการปกครอง คือการแบ่งอำนาจการปกครองจากส่วนกลางไปสู่ประชาชน โดยมอบอำนาจให้แก่องค์กรที่ไม่ได้สังกัดหน่วยราชการส่วนกลาง ในการจัดทำบริการสาธารณะของท้องถิ่น โดยองค์กรนั้นจัดตั้งเป็นนิติบุคคล มีเจ้าหน้าที่ และงบประมาณเป็นของตนเอง และคณะผู้ปกครองมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นตัวผลักดันที่สำคัญต่อการพัฒนาท้องถิ่น หลักการมีส่วนร่วมควรต้องเริ่มตั้งแต่การมีจิตสำนึกในตนเองต่อการมีส่วนร่วม

ร่วม การร่วมแสดงความคิดเห็นเสนอปัญหาของชุมชน ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินงานด้วยความเต็มใจ ตลอดจนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามประเมินผล เพื่อให้ภารกิจบรรลุเป้าหมาย

องค์การบริหารส่วนตำบลดอนทราย เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งโดยประกาศกระทรวงมหาดไทย มีฐานะเป็นนิติบุคคล และมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ในการพัฒนาตำบลในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนในพื้นที่ โดยในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นได้ถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561 และมีการแต่งตั้งประชาชนในพื้นที่เข้าร่วมเป็นองค์กรจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยเป็นคณะกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อจัดทำร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น และคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อกำหนดแนวทางและพิจารณาร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น และคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อติดตามตรวจสอบแผนพัฒนาท้องถิ่น ถือเป็นการให้บทบาทกับประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ทำงานร่วมกันในกระบวนการของการตัดสินใจ ในระดับสร้างความร่วมมือ

การวิจัยสนาม สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษารูปแบบและกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนทราย อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

การวิจัยพบว่า แผนพัฒนาท้องถิ่นมีความสำคัญต่อการพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลดอนทรายใช้แผนพัฒนาท้องถิ่นในการกำหนดทิศทางทางการพัฒนาและใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดทำงบประมาณ โดยรูปแบบและกระบวนการในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนทราย ได้ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2561 มีการแต่งตั้งตัวแทนของประชาชนในพื้นที่เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนทราย ได้แก่ คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น และคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยขั้นตอนกระบวนการในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้มีการยกเว้นการจัดประชุมประชาคมท้องถิ่นตามแนวที่จังหวัดฉะเชิงเทราที่ได้กำหนดไว้ เพื่อเลี่ยงการรวมตัวและเพื่อความปลอดภัยของประชาชนในพื้นที่ มีการใช้สื่อเทคโนโลยีช่วยในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร โดยประชาชนสามารถเสนอปัญหาความต้องการผ่านทางผู้นำชุมชน เพื่อนำมาจัดทำร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และมีการดำเนินการพิจารณาร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น แล้วนำเสนอต่อผู้บริหารท้องถิ่น โดยผู้บริหารท้องถิ่นจะเสนอร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้ความเห็นชอบก่อน แล้วผู้บริหารท้องถิ่นจึงพิจารณาอนุมัติ และประกาศใช้แผนพัฒนาท้องถิ่นต่อไป ซึ่งแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนทรายจะเป็นแผนที่มีช่วงระยะเวลา 5 ปี โดยจะมีการทบทวนแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และมีการเพิ่มเติม เปลี่ยนแปลง แก้ไข แผนพัฒนาท้องถิ่นตามความเหมาะสม เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนในพื้นที่

ด้านความครอบคลุมต่อความต้องการในการแก้ไขปัญหาของประชาชนในพื้นที่นั้น แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนทรายยังไม่มีครอบคลุม เนื่องจากส่วนมากประชาชนจะให้ความสำคัญกับปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐานเป็นลำดับต้นๆ ประกอบกับงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนทรายที่มีจำนวนจำกัด ทำให้ไม่สามารถดำเนินการโครงการต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค ในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม ขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนทราย อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

การวิจัยพบว่า ปัญหาอุปสรรคในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนทราย มีดังนี้

1. ในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ประชาชนบางส่วนไม่ได้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นในการเสนอปัญหาความต้องการ เนื่องจากติดภารกิจในการทำงาน ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ที่เข้าร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจะเป็นกลุ่มเดิม ๆ และเป็นผู้สูงอายุ ไม่ค่อยแสดงความคิดเห็น

2. ปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลต่อกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ประชาชนบางกลุ่มไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เนื่องจากมีข้อจำกัดในด้านเทคโนโลยี ทำให้การเสนอปัญหาความต้องการเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่นไม่ครอบคลุม ประชาชนขาดความเข้าใจต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนทราย

3. องค์การบริหารส่วนตำบลดอนทรายมีงบประมาณที่จำกัด ไม่เพียงพอ ทำให้การดำเนินการโครงการในแผนพัฒนาท้องถิ่นไม่ทั่วถึง การขอรับงบประมาณอุดหนุนจากหน่วยงานภายนอกค่อนข้างล่าช้า

4. ประชาชนยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ในขั้นตอนกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และบทบาทของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไข ปัญหาอุปสรรค ในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม ขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนทราย อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

การวิจัยพบว่า แนวทางในการแก้ไข ปัญหาอุปสรรค ในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม ขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนทราย มีดังนี้

1. การจัดประชุมในการเสนอความคิดเห็น ปัญหาความต้องการต่างๆ ของประชาชน ควรจัดในวันเวลาที่เหมาะสม เพื่อให้ประชาชนที่ติดภารกิจได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

2. ควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น รวมทั้งผลการดำเนินงาน ปัญหาในการจัดทำโครงการต่างๆ ในช่องทางที่หลากหลายและทั่วถึง ให้ครอบคลุมต่อประชาชนทุกกลุ่ม เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น สามารถเสนอปัญหาความต้องการได้อย่างทั่วถึง และเพื่อให้ประชาชนเกิดความเข้าใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนทรายยิ่งขึ้น

3. ด้านงบประมาณที่มีจำกัด ไม่เพียงพอต่อการจัดทำโครงการต่าง ๆ ต้องพิจารณาจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการกับโครงการที่มีความจำเป็นเร่งด่วนก่อน และหากโครงการใดสามารถขอรับเงินอุดหนุนจากหน่วยงานภายนอกได้ก็ต้องพยายามเสนอขอรับการอุดหนุนงบประมาณเพิ่มเติม และคอยติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

4. ควรมีการอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนเกิดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และเข้าใจในบทบาทของการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนารูปแบบและกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนทราย อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

การวิจัยพบว่า การพัฒนารูปแบบและกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม ขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนทราย ควรมีแนวทางพัฒนา ดังนี้

1. ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนให้หลากหลายกลุ่มมากที่สุด
2. ควรมีช่องทางที่หลากหลายในการเสนอปัญหาความต้องการของประชาชน ให้สามารถเสนอปัญหาความต้องการได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ทันต่อสถานการณ์ ไม่ควรรอแค่การเสนอผ่านการประชาคม
3. ควรให้มีหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรงในการรับเรื่องปัญหาความต้องการในการนำมาพิจารณาจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

อภิปรายผล

แผนพัฒนาท้องถิ่นมีความสำคัญต่อการพัฒนาท้องถิ่น เนื่องจากแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นตัวกำหนดทิศทางการพัฒนาและเป็นกรอบในการจัดทำงบประมาณ โดยรูปแบบและกระบวนการในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนทราย ได้ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2561 มีการแต่งตั้งตัวแทนของประชาชนในพื้นที่เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนทราย สอดคล้องกับแนวคิดของ อรทัย ก๊กผล (อ้างถึงใน สถาบันพระปกเกล้า, 2552, หน้า 22-26) ที่ได้อธิบายถึงตัวแบบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนของ IAP2 ที่นำเสนอโดยสมาคมนานาชาติด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน (International Association of Public Participation) โดยองค์การบริหารส่วนตำบลดอนทรายมีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับสร้างความร่วมมือ ประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะทำงานร่วมกันในกระบวนการของการตัดสินใจ ผลการตัดสินใจเป็นผลการตัดสินใจร่วมกัน ประชาชนหรือตัวแทนของประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในองค์กรตัดสินใจด้วย ไม่ใช่เพียงให้ความคิดเห็นต่อองค์กร โดยขั้นตอนกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้มีการยกเว้นการจัดประชุมประชาคมท้องถิ่นตามแนวที่จังหวัดฉะเชิงเทราที่ได้กำหนดไว้ โดยจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้นำชุมชน หมู่ที่ 3 ได้แสดงความคิดเห็นว่า “ . . . ขั้นตอนกระบวนการในการจัดทำแผนขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนทรายมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน เป็นไปตามระเบียบ ซึ่งจากสถานการณ์การระบาดของโควิด-19 ทาง อบต. ได้เล็งการรวมตัวของประชาชนโดยให้เสนอปัญหาความต้องการผ่านทางผู้นำชุมชน ทางสื่อโซเชียลต่างๆ ตามมาตรการของจังหวัดที่ได้มีการยกเว้นการประชุมประชาคมเพื่อลดการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 . . . ” และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลดอนทราย ได้แสดงความคิดเห็นว่า “ . . . การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนทรายจะมีการทบทวนแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และมีการเพิ่มเติม แก้ไข เปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนที่เร่งด่วนของ

ประชาชนในพื้นที่ ตามแนวทางและระเบียบของกระทรวงมหาดไทยที่ได้กำหนดไว้ โดยสอดคล้องกับงบประมาณที่มี . . .” สอดคล้องกับแนวคิดของ อรทัย ก๊กผล (อ้างถึงใน สถาบันพระปกเกล้า, 2552, หน้า 80-83) ที่ได้อธิบายแนวทางการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมที่ต้องยืดหยุ่นและเหมาะสมกับสถานการณ์ คือการเลือกเทคนิครูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยคำนึงถึงความเหมาะสม รวมทั้งข้อจำกัดของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดกระบวนการมีส่วนร่วม และสอดคล้องกับแนวคิดของ ศิริชัย กุมารจันทร์ (2563, หน้า 45-46) ได้อธิบายว่า หน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นควรจะต้องพิจารณาถึงกำลังงบประมาณ

ความครอบคลุมต่อความต้องการในการแก้ไขปัญหาของประชาชนในพื้นที่ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ หัวหน้าสำนักปลัด ได้แสดงความคิดเห็นว่า “ . . . การจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ตอนทราย ยังไม่ครอบคลุมต่อความต้องการของประชาชนที่มีจำนวนมาก แต่งบประมาณของ อบต. มีจำกัด . . .” สอดคล้องกับแนวคิดของ บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์ (2563, หน้า 25-29) ที่ได้อธิบายถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่มีลักษณะร่วมกันหรือปัจจัยที่มีลักษณะเฉพาะ เช่น ปัญหาทางด้านสมรรถภาพขององค์กร ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ขึ้นอยู่กับหน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติว่ามีความสามารถในการดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของนโยบายนั้นมากน้อยเพียงใด ปัญหาทางด้านสมรรถนะ ได้แก่ บุคลากร เงินทุน รวมถึงวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ หรือเทคโนโลยี ที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย

ปัญหาอุปสรรคในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลตอนทราย มีดังนี้ 1) กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นประชาชนบางส่วนไม่ได้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็น เนื่องจากติดภารกิจในการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัญญา เฉลียวชาติ (2560) ที่ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ออก อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยจากการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ออก อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ในด้านปัญหาและอุปสรรค พบว่าประชาชนไม่มีเวลาในการเข้าร่วมในกระบวนการวางแผน 2) ปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลต่อกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ประชาชนบางกลุ่มไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เนื่องจากมีข้อจำกัดในด้านเทคโนโลยี สอดคล้องกับแนวคิดของ บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์ (2563, หน้า 25-29) ได้อธิบายว่า ปัญหาทางด้านสมรรถนะเป็นปัญหาหลักของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งอาจโยงถึงปัจจัยที่ต้องคำนึงถึง ได้แก่ บุคลากร เงินทุน รวมถึงวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ หรือเทคโนโลยี 3) องค์การบริหารส่วนตำบลตอนทรายมีงบประมาณที่จำกัด สอดคล้องกับแนวคิดของ วีรชาติ เมืองใจ (อ้างถึงใน เนตรนภา คงหอม, 2559, หน้า 13-14) ได้กล่าวว่า ปัญหาและอุปสรรคของประเทศไทยนั้น ส่วนใหญ่ที่พบเป็นปัญหาด้านนโยบายของรัฐ ปัญหาด้านเงินทุน และสอดคล้องกับแนวคิดของ บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์ (2563, หน้า 25-29) ที่ได้อธิบายว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติในปัญหาทางด้านสมรรถภาพขององค์กร ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้น ขึ้นอยู่กับหน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ว่ามีความสามารถในการดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของนโยบายนั้นมากน้อยเพียงใด ปัจจัยที่ต้องคำนึงถึง ได้แก่ บุคลากร เงินทุน รวมถึงวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้

หรือเทคโนโลยี ที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย 4) ประชาชนยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ในขั้นตอนและบทบาท ต่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น สอดคล้องกับแนวคิดของ วีรชาติ เมืองใจ (อ้างถึงใน เนตรนภา คงหอม, 2559, หน้า 13-14) ที่ได้กล่าวว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม ของคนในชนบท ได้แก่ ปัจจัยภายนอก เช่น ตัวบุคคล ความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นต้น และปัจจัย ภายใน เช่น ความซับซ้อนของวิชาความรู้ และสอดคล้องกับแนวคิดของ โกวิท วัฒนงาม (อ้างถึงใน เนตรนภา คงหอม, 2559, หน้า 14-15) ที่ได้สรุปข้อค้นพบเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการ บริหารภาครัฐ ในปัจจัยของความรู้ ความเข้าใจ

แนวทางแก้ไข ปัญหาอุปสรรค ในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม ขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนทราย มีดังนี้ 1) ควรมีการจัดประชุมในวันเวลาที่เหมาะสม สอดคล้อง กับงานวิจัยของ สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี (2559) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยจากการศึกษา พบว่า เวลาทำประชาคมควรเป็นวันเสาร์-อาทิตย์ 2) ควรมีการประชาสัมพันธ์ในช่องทางที่หลากหลาย สอดคล้องกับแนวคิดของ อรรถ ก๊กผล (อ้างถึงใน สถาบันพระปกเกล้า, 2552, หน้า 80-83) ที่ได้อธิบายว่า แนวทางการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมที่ประสบผลสำเร็จ หัวใจหรือหลักการพื้นฐานของการบริหาร การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ผู้บริหารโครงการมีส่วนร่วมต้องยึดถือ โดยใช้หลักผู้มีส่วนได้เสีย ต้องครอบคลุม หน่วยงานของรัฐต้องจัดกระบวนการอย่างจริงจัง เปิดเผย สื่อสัตย์ ปราศจากอคติ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน มีการสื่อสารสองทางตลอดเวลา มีข้อมูลที่ถูกต้องเพียงพอ และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี (2559) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยจากการศึกษา พบว่า ให้องค์การบริหารส่วนตำบลเผยแพร่ข่าวสารการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้มากขึ้น และสอดคล้อง กับงานวิจัยของ จิตติอสิลา ใจเพียร (2558) ที่ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตตำบล เหมืองง่า อำเภอมืองลำพูน จังหวัดลำพูน โดยจากการศึกษาพบว่า ควรประชาสัมพันธ์ความก้าวหน้า ของผลการดำเนินการตามแผนให้ทราบโดยตลอด จัดตั้งบอร์ดประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในแต่ละชุมชน 3) บริหารจัดการด้านงบประมาณให้เหมาะสม พิจารณาจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการโครงการ ที่มีความจำเป็นเร่งด่วนก่อน และหากโครงการใดสามารถขอรับเงินอุดหนุนจากหน่วยงานภายนอกได้ ก็ต้องพยายามเสนอขอรับการอุดหนุนงบประมาณเพิ่มเติม และคอยติดตามผลอย่างต่อเนื่อง สอดคล้อง กับแนวคิดของ ศิริชัย กุมารจันทร์ (2563, หน้า 45-46) ที่ได้อธิบายว่า หน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วย การปกครองส่วนท้องถิ่นควรจะต้องพิจารณาถึงกำลังงบประมาณ กำลังคน กำลังความสามารถของอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และควรเป็นเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นอย่างแท้จริง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัญญา เฉลียวชาติ (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนา ตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ออก อำเภอมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยจากการศึกษาพบว่า ควรประสานงานส่วนงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับ 4) ควรจัดอบรมให้ความรู้ใน ขั้นตอนกระบวนการจัดทำแผนแก่ประชาชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัญญา เฉลียวชาติ (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วน ตำบลนครสวรรค์ออก อำเภอมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยจากการศึกษาพบว่า ควรให้ความสำคัญกับประชาชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตติอสิลา ใจเพียร (2558) ที่ทำการศึกษาเรื่อง

การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตตำบลเหมืองง่า อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน โดยจากการศึกษาพบว่า ควรให้มีการฝึกอบรมให้ความรู้แก่ประชาชน

แนวทางการพัฒนารูปแบบและกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม ควรเป็นรูปแบบที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนให้หลากหลายกลุ่มมากที่สุด มีช่องทางที่หลากหลายในการเสนอปัญหาความต้องการ เพื่อความสะดวก รวดเร็ว ทันต่อสถานการณ์ และมีหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรงในการรับเรื่องปัญหาความต้องการในการนำมาพิจารณาจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้นำชุมชน หมู่ที่ 3 ได้แสดงความคิดเห็นว่า “ควรจะมีหน่วยงานที่สามารถรับเรื่องปัญหาความต้องการของประชาชนโดยตรง ในการนำไปจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น” สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุติอติสนา ใจเพียร (2558) ที่ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตตำบลเหมืองง่า อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน โดยจากการศึกษาพบว่า ข้อเสนอแนะควรมีกลไกช่องทางให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมากกว่าการทำเวทีประชาคม และสอดคล้องกับแนวคิดของ อรรถยุกติ (อ้างถึงใน สถาบันพระปกเกล้า, 2552, หน้า 80-83) ได้อธิบายว่า แนวทางการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมที่ประสบผลสำเร็จ โดยยึดหลักการ 1. Starting Early: เริ่มต้นเร็วก่อนการตัดสินใจ เป็นกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องเริ่มต้นตั้งแต่ระยะแรก กระตุ้นให้มีการรับฟังความเห็นก่อนการตัดสินใจ เพื่อให้การตัดสินใจสะท้อนความคิดเห็นของชุมชน 2. Stakeholders: ผู้มีส่วนได้เสียต้องครอบคลุม คือการให้ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบหรือผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายเข้ามีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง ซึ่งแต่ละกลุ่มอาจมีรูปแบบการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน 3. Sincerity: ความจริงใจเป็นฐานของความไว้วางใจ การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่มีความละเอียดอ่อน หน่วยงานของรัฐต้องจัดกระบวนการอย่างจริงจัง เปิดเผย ชื่อสัตย์ ปราศจากอคติ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน มีการสื่อสารสองทางตลอดเวลา 4. Suitability : ยืดหยุ่นและเหมาะสมกับสถานการณ์ คือการเลือกเทคนิครูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยคำนึงถึงความเหมาะสม ความหลากหลายและลักษณะที่แตกต่างกันของพื้นที่และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตลอดจนความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม

ข้อเสนอแนะ

1. องค์การบริหารส่วนตำบลดอนทราย ควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกส่วน ทั้งบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้ทุกส่วนมีความเข้าใจในขั้นตอนกระบวนการ และเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ในการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

2. องค์การบริหารส่วนตำบลดอนทราย ควรจัดกิจกรรมในการสร้างจิตสำนึกให้เกิดความรัก ความสามัคคี และความผูกพันในท้องถิ่น ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำชุมชน และประชาชน เพื่อนำไปสู่ความร่วมมือในการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน

3. องค์การบริหารส่วนตำบลดอนทราย ควรมีการประชาสัมพันธ์และจัดประชุมชี้แจงถึงความก้าวหน้าในการดำเนินการโครงการต่างๆ ตลอดจนปัญหาอุปสรรคในการดำเนินโครงการแก่ประชาชน ให้หลากหลายช่องทาง มิใช่แค่การประชุมของคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น และการประชาสัมพันธ์ผ่านทางเว็บไซต์ เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึงและเกิดความเข้าใจ ในการดำเนินงานโครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนทรายมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2563). *คู่มือรวมระเบียบ กฎหมาย และแนวทางปฏิบัติในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร .ม.ป.ท.
- ฐิติอติสนา ใจเพียร. (2558). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเหมืองง่า อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน: ภายใต้กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น*. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเนชั่น. ค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2564, จาก <http://it.nation.ac.th>
- เนตรนภา คงหอม. (2559). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขาเกลา อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์*. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. ค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2564, จาก <http://ns.nsr.u.ac.th>
- บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์. (2563). *เอกสารประกอบคำบรรยายวิชาการนำนโยบายไปปฏิบัติและการประเมินผลนโยบาย*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.
- ปัญญา เณลิยชาติ. (2560). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ออก อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. ค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2564, จาก <http://ns.nsr.u.ac.th>
- วิโรจน์ ก่อสกุล. (2564). *เอกสารประกอบคำบรรยายวิชาการระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.
- ศิริชัย กุมารจันทร์. (2563). *ตำราคำอธิบายกฎหมายปกครองท้องถิ่น* (พิมพ์ครั้งที่ 2). คณะนิติศาสตร์. มหาวิทยาลัยทักษิณ. ค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2564, จาก https://ebook.tsu.ac.th/store/book/law/book/local_law/3/#zoom=z
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2549). *พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542*. ค้นเมื่อ 11 พฤษภาคม 2564, จาก <http://web.krisdika.go.th/lawChar.jsp?head=3&item=3&process=showTitleOfLaw&id=2&group=%A1&lawCode=%A1100>
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย*. ค้นเมื่อ 11 พฤษภาคม 2564, จาก <https://www.krisdika.go.th/law?lawId=1>
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2562). *พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537*. ค้นเมื่อ 11 พฤษภาคม 2564, จาก <http://web.krisdika.go.th/lawChar.jsp?head=3&item=3&process=showTitleOfLaw&id=2&group=%CA&lawCode=%CA52&linkID=headLaw>
- สถาบันพระปกเกล้า. (2552). *คู่มือ คู่มือ การมีส่วนร่วมของประชาชน สำหรับผู้บริหารท้องถิ่น*. ค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2564. จาก <http://www.kpi.ac.th>

สมเด็จ หริ้มเจริญ. (2559). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา.วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์. ค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2564,
จาก <http://thesis.ru.ac.th>